

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2009.

TÁRSADALOMISMERET

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

Projekt

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Projekttemák

1. A marketing hatása

5. oldal

- Mutassa be a marketing hatását fogyasztási szokásainkra, életvitelünkre az elmúlt évtizedben!
- Szervezzon fórumot vagy végezzen közvélemény-kutatást arról, hogy lakókörnyezetének vállalkozói milyen típusú marketingeszközöket alkalmaztak az elmúlt tíz év folyamán!

2. A mese szerepe a gyermek személyiségfejlődésében

12. oldal

- Mutassa be, hogy a gyermek lelki fejlődése szempontjából a mesék milyen pozitív hatást fejtenek ki! Miért fontos, hogy a szülők meséljenek a gyermekeiknek?
- Önálló vizsgálat segítségével hasonlítsa össze a sok mesét hallgató kisgyermekek valamely fontos képességének fejlődését azokéval, akiknek nem mesélnek. Mutassa be, hogy talált-e különbséget például a rajztevékenység, a verbalizáció, a fantáziatevékenység, a játék, a konfliktuskezelés stb. területein!

3. A kis- és középvállalkozások lehetőségei recesszió idején

20. oldal

- Elemesse a kis- és középvállalkozások túlélési lehetőségeit Magyarországon gazdasági recesszió idején!
- Mutassa be, hogy milyen hatásai vannak környezetében a kis- és középvállalkozásokra a gazdasági recesszióknak!

Az elkészült projektmunka értékelése
Írásbeli vizsga – projektmunka készítése (Maximálisan 80 pont adható.)
I. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan 30 pont adható.)

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében	A tanuló témájának feldolgozását önállóan, saját elképzeléseit megvalósítva végezte.	2	
Konzultációkon való megjelenés	A konzultációkra időben, felkészülten érkezett, azokon aktívan részt vett	4	
K O M P E T E N C I Á K	Az információk kezelése, problémafelismerés, problémamegoldóképesség, széles körű alkalmazási ismeretek	• Munkanaplóját folyamatosan vezette.	4
		• Portfoliója tartalmazza a projekt elkészítéséhez kapcsolódó jegyzeteit, segédanyagait, a dolgozat írása közben keletkezett tervezeteket, ábrákat, adatsorokat.	2
		• Témájának kiválasztását megindokolta, bemutatta az azzal kapcsolatos motivációját is.	2
		• Munkájának ütemezését megtervezte, illetve ahhoz hálótérvet készített.	2
		• Írásos formában készítette el célkitűzését és/vagy hipotézisét, azt beadta.	2
• A kitűzött határidőket pontosan, a konzultációkon megbeszélteknek megfelelően betartotta.	2		
Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	• A konzultációk alkalmával és munkanaplójában megfogalmazta a projektmunka készítésével kapcsolatos személyes tapasztalatait, élményeit.	2	
		• A vizsgamű elkészítése során együttműködött a projektvezető tanárral és az esetleges külső konzulensekkel.	2
		• A témához kapcsolódó szakirodalmat feldolgozta, azt megértette.	4
		• Munkanaplóját, kommentárját és tervezetét vagy hálótérvét, a konzultációkon történt szóbeli megnyilvánulásait nyelvileg helyesen, logikusan építette fel.	2
Összesen (maximum)		30	

Megjegyzés: Amennyiben a vizsgabizottság úgy ítéli meg, hogy a projektmunka nem önálló szellemi terméke a vizsgázónak, akkor a vizsgabizottság jelzése után az iskola igazgatója a 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet 23. § (2) bekezdés alapján járjon el!

II. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez (Maximálisan 50 pont adható.)

1. Az írásos dolgozat típusú projekt értékelése (50 pont)
2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése
  2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)
  2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése (40 pont)
3. Szervezésen alapuló projekt
  3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)
  3. b) A lebonyolítás módjának értékelése (20 pont)

Szóbeli vizsga

A projektmunka megvédésének értékelése (Maximálisan 20 pont adható.)

Megjegyzés: Az értékelő tanárnak az útmutatóban található értékelő lapokból lehetősége van annyi példányt másolni, amennyi a vizsgázók száma, ezáltal külön egyéni értékelő lapot nem kell készítenie.

(A szóbeli vizsga másik feladatának, a tétel kifejtésének értékelési szempontjait a vizsgáztató iskolának kell elkészítenie.)

A vizsgázó a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a vizsgamunkáját. A védés során a vizsgázó röviden bemutatja az általa elkészített projektet, és válaszol a vizsgabizottság által feltett kérdésekre.

A vizsgabizottság, illetve az elnök előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védés alkalmával a portfólióban található anyagok (hipotézis, terv, hálóterv, nyersváltozat, bibliográfia stb.) bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátoríthatja.

A vizsgázó projektmunkájának bemutatását az értékelő tanár – a rendelkezésre álló kevés idő miatt – megszakíthatja, hogy maradjon elegendő idő a bizottság kérdéseire is. A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha a bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra az érettségiző nem tudja a választ.

A projektmunka megvédésének értékelésekor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni, és a 20 pont felosztásával kialakított részpontoszámokat ez alapján kell felosztani:

Szempontok	Maximális pont	Adott pont
A vizsga tartalmának és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása	6	
A projektkészítés során szerzett egyéni tapasztalatok ismertetése	4	
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása	4	
A vizsgabizottság által feltett 2-4 kérdés megválaszolása, témataartás, lényegkiemelés	4	
A felelet felépítettsége, nyelvhelyesség	2	
Összesen:	20	

1. projekttema: A marketing hatása

1. Az írásos dolgozat típusú projekt értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	A vizsgázó az érettségi dolgozatot maga írta, az saját egyedi szellemi terméke. A másoktól átvett gondolatokat, szövegeket jól elkülönítette saját gondolataitól, azok szerzőit, eredetét pontosan feltüntette.	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamű terjedelme az előírásoknak megfelelő. • A dolgozat megjelenése, formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi izlésesek. • Az írásmű tagolása megfelelő, arányos. • A dolgozat nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. Szövege logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Gondolatait mondatokban fejt ki. 	2 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Az írásmű tagolása megfelelő, arányos. • A dolgozat nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. Szövege logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Gondolatait mondatokban fejt ki. 	2 6	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A projekt címe eredeti, ötletes, összhangban van a marketing fogyasztói szokásokra gyakorolt hatásával, illetve a marketingeszközök alkalmazásának elmúlt évtizedben bekövetkezett változásaival.	2
	A feladat megértése, a probléma felismerése, probléma-megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamű középpontjában a reklám fogyasztókra gyakorolt hatása, életvitelt befolyásoló lehetősége áll (pl.: cola- majd az ásványvízfogyasztás növekedése), illetve a marketing alkalmazásában az elmúlt évtizedben bekövetkezett változásokat vizsgálja (pl.: a hagyományos médiák mellett az internet által kínált lehetőségeket, észreveszi az ár mellett más összetevők szerepének növekedését, a reklám szerepének a PR-hez képest bekövetkező visszaesését). • A dolgozat önálló kutatási tevékenységet, esetleg eredményt is tartalmaz, ami lehet kérdőíves felmérés, adatsor, interjú stb. 	4 4
			4

A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> • A témáról szerzett elméleti ismereteit megfelelően alkalmazza, azokat többféle műveltségi területről szerzi, ötvözi (történelem, gazdaság, környezetvédelem, szociálpszichológia). Esetleg reklámetikai kérdésekkel is foglalkozik. 	6	
	<ul style="list-style-type: none"> • A felhasznált forrásokra, szakirodalomra szakszerűen hivatkozik (legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása, felhasználása várható el). 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Helyesen használja a témához tartozó szaknyelv alapfogalmainak többségét (pl.: jóléti társadalom, termék, ár, marketing-kommunikáció/bemutató, értékesítési csatorna, reklám, PR, fogyasztói társadalom). 	2	
A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó a figyelmet a lényegi elemekre irányítja, a projektben megtalálja a legfontosabb csomópontokat. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó látja a fogyasztói társadalom kialakulása és az egyre erőteljesebb marketing-tevékenység összefüggéseit, az ár eltérő szerepét a különböző jövedelmi rétegeknél, a csomagolás, a környezetbarát elkötelezettség, a reklám, valamint az értékesítési helyek szerepének felértékelődését, az utóbbi években pedig a PR szerepének további növekedését. • Képes következtetések levonására pl.: a marketingeszközök alkalmazásában bekövetkezett változások okairól, a technikai lehetőségek bővülésének következményeiről, felfigyelt a fogyasztókra gyakorolt negatív hatásokra is. 	2	
A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó által megfogalmazott célra épül, vagy az előzetes hipotézisének felel meg, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó dolgozatában értékeli a hipotézis vagy a cél megvalósulását is. 	2	
A téma aktualitása	A kérdést nem elméletileg vizsgálja, hanem a gyakorlatban: a marketingeszközök alkalmazásának saját környezetében tapasztalható változásait vagy a helyi fogyasztói szokásokra gyakorolt hatásait. Aktuális adatokat használ.	2	
Önkifejező-képesség	Az írásos anyag a vizsgázónak a marketingeszközök alkalmazása változásairól és a fogyasztói szokásokra, életvitelre gyakorolt hatásairól kialakított saját véleményét is tartalmazza, a vizsgadolgozatban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang.	4	
Összesen		50	

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag értékeli a kitűzött cél megvalósíthatóságát, mindvégig igazodik a marketingeszközök alkalmazását vagy a fogyasztói szokásokra gyakorolt hatásait vizsgáló témához.	2	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes a lényeges elemek kiemelésére, és tisztában van a téma gazdasági, etikai, társadalmi, szociálpszichológiai esetleg művészeti kapcsolódásaival is	2	
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges (pl.: technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző) elméleti ismeretek tanulmányozását, mind pedig a marketingeszközök alkalmazásával, fogyasztói szokásokkal, életvitellel kapcsolatos ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, az elméleti ismereteket a vizsgázó megfogalmazza, azokat megfelelően alkalmazza.	4	
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A dolgozathoz mellékelt írásos anyag nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy nyelvhelyességi hibát. Szövege jól tagolt, logikusan felépített, megszerkesztett.	2	
Összesen		10		

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészült vizsgamű a vizsgázó saját szellemi terméke. Pontosan feltünteti az esetleg mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes a változások, tendenciák bemutatására. 	6		
	<ul style="list-style-type: none"> • Jól megállapítható a szerző saját véleménye a marketingeszközök alkalmazásának változásairól, illetve a fogyasztók életvitelére gyakorolt pozitív és negatív hatásáról, esetleg a várható tendenciákról. 	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka az érettségi formai követelményeinek megfelel, a felhasznált eszközöknek, az alkalmazott műfajnak megfelelő, esztétikai minőséget hordoz. 	4		
	<ul style="list-style-type: none"> • A produktum az előírtaknak megfelelő terjedelmű. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> • Képi világa jól szerkesztett, ha van szövege, az nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát, szabatosan, pontosan, megfogalmazott. 	2		
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A projekt címe összhangban van a marketingnek a fogyasztók szokásaira, életvitelére gyakorolt hatását vizsgáló témával vagy a marketingeszközök szerepének változásaival. A cím eredeti, ötletes.	2	
	A feladat megértése	A projekt a tartalmában megfelel a marketingeszközök alkalmazásának változásait elemző témának. A középpontban a fogyasztói szokások változásai, az azokkal járó pozitív, illetve negatív társadalmi, környezeti hatások állnak. A vizsgamű a választott műfaj sajátosságainak, követelményeinek megfelel.	2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó projektmunkájában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontosz, megjeleníti a marketingeszközök alkalmazásában, a fogyasztók életvitelében, szokásaiban az elmúlt évtizedben bekövetkezett változásokat, az azok közötti összefüggéseket, utalhat a várható tendenciákra is. Észrevesz helyi sajátosságokat. • Tárgyát, témáját több szempontból vizsgálja, ábrázolja; környezetvédelmi, gazdasági, etikai, szociális szempontokat is figyelembe vesz. 	4	
	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázónak a témával kapcsolatos elméleti és műfaji tudása is megjelenik a kész projektben. Bemutathatja a marketingeszközök alkalmazásának és a fogyasztói szokások változásainak alapvető irányait, okait stb. • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (pl.: képnyelv vagy hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika szakszerű alkalmazása) megfelelően alkalmazza. 	4	
	A téma aktualitása	A kérdést nem elvontan, hanem a marketingeszközök használatában, hatásaiban az elmúlt évtized során bekövetkezett változásokon keresztül vizsgálja, saját környezetének jellemzőit észreveszi, esetleg vannak saját felmérésen alapuló megállapításai is. Aktuális adatokat használ.	2	
	Összesen		40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)		50		

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat bizonyítottan a vizsgázó munkája. Egyértelműen azonosítható, hogy a szervezési folyamatban mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatait is.	4		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyag az előírásoknak megfelelő (3-5 oldal) terjedelmű és formájú, tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. Nyelvi szempontból pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	4		
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	2		
KOMPETENCIÁK	Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészült írásos anyag a marketingeszközök alkalmazásáról vagy a fogyasztói szokások változásairól szóló rendezvény céljaihoz igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. A projekthez készített írásos anyag tartalmazza az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelését, és a kitűzött célok megvalósulását is vizsgálja. 	4	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatokat és összefüggéseket felismerésére a rendezvény szervezése során, pl.: látja a résztvevők száma és a megfelelő tájékoztatás közötti kapcsolatot. A vizsgázó írásos anyagában jól megfoghatóak a lényegi elemek, azok kiemelt szerepet kaptak. 	2	
	A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészített bibliográfia egyrészt a szervezéshez kötődő jogi, marketing-, PR-tevékenységre vonatkozó elméleti ismeretekhez kapcsolódik, azokat a vizsgázó megfelelően alkalmazza, másrészt azokkal a kérdéskör elméleti megalapozását biztosítja. A szervezés jogi és gazdasági feltételeit is bemutatja. 	4	
	Összesen		30	

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményezőképeség	A vizsgázó dokumentáltan a szabályoknak megfelelő mennyiségű időt (legalább 30-35 óra) fordított a rendezvény szervezésére, lebonyolítására.	2	
	A vizsgázó a feladat megoldása során megfelelően motivált volt, önálló ötletekkel, javaslatokkal, kezdeményezésekkel vett részt a szervezésben. A szervezésben játszott szerepe megállapítható (pl.: elkülöníthető, hogy mely tevékenységekben vett részt önállóan, irányítóként, munkatársként vagy esetleg csak résztvevőként).	4	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény meghirdetése során a vizsgázó többféle információhordozót is használt, a figyelem felkeltését ötletes oldotta meg, esetleg megfogható a személyes meggyőzésre tett erőfeszítése is. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A szervezés folyamatában vizsgázó képes volt a megfelelő tájékoztatásra. Kapcsolatteremtési képessége a közönséggel a vizsgafeladatnak megfelelt, számára idegen környezetben is jól kommunikált. 	2	
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> Az érettségiző megfelelően választotta ki a helyszínt és az időpontokat, a szervezési munkához kapcsolódó időkereteket megjelölte, az események időtartama arányos. A költségigényeket reálisan határozta meg. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó ismeri a rendezvény megvalósításában részt vevő vállalkozások jellemzőit vagy a kapcsolódó intézményeket, szervezeteket, és tisztában van azok működési sajátosságaival. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény irányítását kézben tartotta, annak értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	2	
Helyzetfelismerő, konfliktuskezelő és problémamegoldóképesség	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó a rendezvény szervezését és megtartását gátló, zavaró tényezők kiküszöbölésére (esőnap, tartalékhelyszín, áramhiány, rendzavarás stb.) tervet készített, felkészült valamelyik részt vevő megbetegedésére. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A váratlanul felmerülő problémák, helyzetek, a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére a vizsgázó jól felkészült, azok megoldására képes volt. A segítők és résztvevők ötleteire, a felmerült problémákra megfelelően reagált. 	2	
Összesen		20	
A szervezésen alapuló projekt írásos anyagának és a lebonyolítás módjának összesített pontszáma (a és b rész együtt)		50	

2. projekttema: A mese szerepe a gyermek személyiségfejlődésében

1. Az írásos dolgozat típusú projekt értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	A dolgozatot az érettségiző önállóan készítette el. Az idézeteket, forrásokat, szakirodalmi hivatkozásokat pontosan feltüntette.	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamű terjedelme az előírásoknak megfelelő, 10-15 oldalas. A dolgozat megjelenése, formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A dolgozat arányosan tagolt. Az írásmű nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Gondolatának kifejtése mondatokból áll. 	2 6	
Szakmailag megalapozott címadás	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó által adott cím összhangban van a mesék személyiségfejlődésre gyakorolt hatásának témájával, a gyermeki fejlődés, lelki dinamika valamely fontos jellemzőjét ragadja meg; figyelemfelkeltő, ötletes. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, a vizsgázó környezetéhez, saját élményeihez kapcsolódó konkrét megállapításokat is tartalmaz. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunka tartalmaz önálló, kutatási jellegű tevékenységet, mely lehet interjú, felmérés, adatgyűjtés, szakirodalmi áttekintés, médiakutatás stb. 	4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalkotása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> • A mesehallgatás gyermekkori személyiségfejlődésben betöltött szerepével kapcsolatos elméleti ismereteket megfelelően mutatja be, helyesen alkalmazza. Elméleti háttérében megfogalmazódnak a témához kapcsolódó alapvető ismeretek. Ezek szerint a klasszikus meséknek közös jellemzője, hogy hosszú múltjuk során csiszolódtak, és magukba olvasztották az emberiség közös múltjának erkölcsi és társadalomfejlődési tapasztalatait. Segítséget nyújtanak a gyermeknek belső problémáik megértéséhez és megoldásához. A gyermeki képzelet egyik legtipikusabb megnyilvánulási formája a mese. Óvodás korban a képzelet nemcsak a fantáziatévénységet jelenti, hanem magát az egész gondolkodási folyamatot is. A gyermek még nem rendelkezik absztrakt fogalmakkal, hanem képekben, szimbólumokban gondolkodik. Könnyedén közlekedik a valóság és a csodavilág között. A beállítódásnak ez a váltása azt jelenti, hogy egy másik tudatszintre lép. Ezt hívjuk szimultán kettős tudatnak. A mese elemei, fordulatai egybeesnek a gyermeki gondolkodás és képzelet sajátos sémáival, mint például az ellentétek preferenciája, az ismétlések, a kompenzáció, az elégtétel, a vágyteljesítés. Ezek a gyermek biztonságérzetét fokozzák, csökkentik szorongásait, megtanítják neki a problémákkal való megküzdés társadalmilag helyesnek tartott módjait. A dolgozat készítője információit többféle szakterületről szerzi, ötvözi, például kitérhet a népmesék néprajzi tipológiáira, megfogalmazhatja a pszichoanalízis felfogását a mesék hatásmechanizmusáról, elemezheti a kérdéskört a vallástörténet szemszögéből stb. 	<p>6</p>	
		<ul style="list-style-type: none"> • Pontosán hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű lényegi kivonatolása, értő feldolgozása). 	<p>2</p>	
		<ul style="list-style-type: none"> • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például kettős tudat, szimbolikus séma, beállítódás, animizmus, beavatás, vágyteljesítés, feszültségcsökkentés, ellentétek preferenciája, azonosulás a főhőssel, kompenzáció stb. 	<p>2</p>	

	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában feltárja a mesehallgatás és a kreativitás, a produktivitás, a problémamegoldás fejlődésének lehetséges kapcsolatát. Kimutatja, hogy a mesehallgatás közben működtetett kettős tudat a játéktevékenység alapját is képezi. A mese, a játék és a rajzolás a gyermeki élettér fontos színterei, amelyek mind örömforrások, hiányuk hátráltatja a fantázia fejlődését. Segítenek a belső indulati feszültség levezetésében, árnyalják a világról leszűrt tapasztalataikat, gazdagítják a problémamegoldó repertoárt. Ezzel szemben megfigyelhető, hogy a gyermekek egyre több időt töltenek mesehallgatás helyett a média használatával, amely kimutatható negatív hatással van ezen készségekre. A gyermekek személyiségformálódásának, szocializációjának elsődleges színtere a család. Mára a televízió a családok egy részének életformáját, szokásait alapvetően befolyásolja. Tapasztalható egyfajta szakítás a hagyományokkal, a múlt szokásaival. A gyermekek az átlagnál jobban médiatizálhatók, még nem kialakult személyiségek, még mindenre nyitottak, érdeklődők, befogadóak, tehát kiszolgáltatottak a kontrollálatlanul érkező médiahatásoknak. • A vizsgázó képes társadalmi, történelmi, kulturális összefüggések felismerésére a mesehallgatás személyiségfejlődésben betöltött szerepének témakörében. • Képes következtetések levonására, a jövő feladatainak vázolására is témájával kapcsolatban. 	2	
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó által megfogalmazott célra épül, vagy az előzetes hipotézisérnek felel meg, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. • A vizsgázó dolgozatában sort kerít a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére is. 	2 2	
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a vizsgázó lakóhelyén, környezetében megfigyelhető jelenségekhez. A vizsgált jelenségek, pszichológiai jellemzők aktuálisak, életszerűek.	2	
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, a vizsgázó képes világosan és szakszerűen kifejezni gondolatait.	4	
Összesen			50	

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a mesehallgatás gyermekekre gyakorolt fejlesztő hatásainak bemutatását tűzte ki célul, és értékelte is a célkitűzés megvalósítását.	2
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes bemutatni azokat a pszichológiai folyamatokat, amelyek a mesehallgatás pozitív szerepét hangsúlyozzák a kisgyermek személyiségének fejlődésében. Feltárja, hogy a verbális kultúra hagyományainak ápolása egyrészt megoldási sémákat közvetít a gyermek életében előforduló konfliktushelyzetek kezelésére, másrészt a feszültségcsökkentés révén kiegyensúlyozottabbá válnak, biztonságérzetük fokozódik. A gyermekkorban a gondolkodást alapvetően meghatározó kettős tudat révén képesek a főhőssel azonosulva átvenni a szülői ház és tágabb értelemben az adott kultúra, társadalom értékrendszerét. Eközben fejlődik a szimbolizációs képesség, a fantáziatevékenység, a játéktevékenység, gazdagodik rajzaik tematikája stb.	2
	A projektmunka elméleti megalapozása	A vizsgázó elsősorban a fejlődésléktan óvodáskori gondolkodási sajátosságokra vonatkozó megállapításaira alapozza elméleti háttérét (mágikus gondolkodás, animizmus, kettős tudat). A kisgyermekkor gondolkodásmód elméleti háttérének tanulmányozását tükrözi az elkészített bibliográfia. A feldolgozott szakirodalom megjelenik írásában.	4
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A dolgozathoz mellékelt írásos anyagban nincs súlyos nyelvtani vagy nyelvhelyességi hiba. Jól tagolt, logikusan felépített a szöveg.	2
Összesen		10	

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészült vizsgadarab a vizsgázó saját szellemi alkotása. A másról átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt. Az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére. 	6		
	<ul style="list-style-type: none"> A szerző megfogalmazza saját véleményét is a mesehallgatás személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásával kapcsolatban. 	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamunka az érettségi formai követelményeinek megfelel, a felhasznált eszközöknek, az alkalmazott műfajnak megfelelő esztétikai minőséget hordoz. 	4		
	<ul style="list-style-type: none"> A produktum az előírtaknak megfelelő terjedelmű. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> Képi világa jól szerkesztett, ha van szövege, az nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát, szabatosan, pontosan, megfogalmazott. 	2		
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A vizsgázó által adott cím összhangban van a mesehallgatás pozitív hatásának témájával, a kisgyermekkorai személyiségfejlődés valamely fontos jellemzőjét ragadja meg; figyelemfelkeltő, ötletes.	2	
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a kisgyermekek személyiségének fejlődését bemutató témának: a szülők által mondott mesék fontosságát állítja a középpontba; betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontos. A vizsgázó képes pszichológiai, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére a mesehallgatás személyiségfejlődésben betöltött szerepe témakörében. • A projektmunkában a mesehallgatás személyiségfejlesztő hatásaival kapcsolatosan a lényegi elemeket emeli ki. Megfogalmazza, hogy alapvető kapcsolat mutatható ki a mesehallgatás és a fantáziaélet fejlődése, illetve annak produktumai közt. Azok a gyermekek, akiknek szülei sokat mesélnek, játékaikban, rajzaikban és verbális megnyilvánulásaikban gazdagabb, árnyaltabb, érettebb produkciót nyújtanak, mint azok, akiknek ez kimaradt az életükből. Bemutathatja, hogy a mesélés szerepét sok esetben átvevő permanens tévőzés milyen mértékben károsítja a konfliktuskezelő képességet, fokozhatja az agresszív megoldások valószínűségét, szűkítheti a kommunikáció lehetőségeit. 	4	
	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. Párhuzamba állíthatja például a különböző kultúrák, hazánkban élő kisebbségek mesélési szokásait, összehasonlíthatja a különböző népmesetípusokat abból a szempontból, hogy milyen nemű, milyen életszakaszban lévő gyermekekhez szólnak, stb. A jelenségek mögötti pszichés működésmódok szakki-fejezéseit pontosan használja. • A médiaismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (például képnyelv vagy hanghatások, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	4	
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, aktuális, kötődik a vizsgázó környezetének valóságához.	2	
Összesen			40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló produktuma, és mit végzett a többi résztvevő, társszervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat, a felkészülés során elsajátított elméleti ismereteket, illetve a rendezvénynek az adott közösség számára való jelentőségét.	4		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyag formája és terjedelme az előírásoknak megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. Nyelvi szempontból szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	4		
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi izlésesek. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	2		
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a szervezőmunka céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat, a szervezés célját, a lehetséges kimenetelt. Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére. 	4	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó képes pszichológiai, okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére a mesehallgatás személyiségfejlődésben betöltött szerepe témakörében. A vizsgázó írásos anyagában a lényegi elemek kiemelt szerepet kaptak, azok jól megfoghatóak. 	2	
	A projekt-munka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó elsősorban a fejlődéslelektan óvodáskori gondolkodási sajátosságokra vonatkozó megállapításaira alapozza elméleti háttérét (mágikus gondolkodás, animizmus, kettős tudat). A kisgyermekkorai gondolkodásmód elméleti háttérének tanulmányozását tükrözi az elkészített bibliográfia. A feldolgozott szakirodalom megjelenik írásában. Rávilágít a szervezés személyi, mikrokörnyezeti és esetleg gazdasági feltételeire. 	4	
Összesen		30		

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményező képesség	A vizsgázó dokumentáltan a szabályoknak megfelelő mennyiségű időt (legalább 30-35 óra) fordított a rendezvény szervezésére, lebonyolítására.	2	
	A vizsgázó a feladat megoldása során megfelelően motivált volt, önálló ötletekkel, javaslatokkal, kezdeményezésekkel vett részt a szervezésben. A vizsgázónak a szervezésben játszott szerepe megállapítható (pl. elkülöníthető, hogy önállóan, irányítóként, munkatársként vagy csak résztvevőként vett-e részt bizonyos tevékenységekben).	4	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó a rendezvény meghirdetése során többfajta információhordozót is használt, a figyelem felkeltését ötletesen oldotta meg, esetleg megfogható a személyes meggyőzésre tett erőfeszítése is. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes volt a szervezés folyamatában a megfelelő tájékoztatásra. Kapcsolatteremtési képessége a vizsgafeladatnak megfelelő volt, esetleg számára idegen környezetben is jól kommunikált. 	2	
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> Megfelelően választotta ki a helyszínt és az időpontokat, a szervezési munkához kapcsolódó időkereteket megjelölte, az események időtartama arányos. Reálisan határozta meg a költségigényeket. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó ismeri a rendezvény megvalósításához kapcsolódó intézményeket, szervezeteket és azok működési sajátosságait. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó közben tartotta a rendezvény irányítását, annak értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	2	
Helyzetfelismerő, konfliktuskezelő és problémamegoldó-képesség	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó a rendezvény szervezését és megtartását gátló, zavaró tényezők kiküszöbölésére (esőnap, tartalékhelyszín, áramhiány, rendzavarás stb.) felkészült. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> Az érettségiző a váratlanul felmerült problémák, helyzetek, a program kapcsán keletkező feszültségek kezelését meg tudta oldani. Reagált a segítők és résztvevők ötleteire, képes volt az akadályok leküzdésére. 	2	
Összesen		20	
A szervezésen alapuló projekt írásos anyagának és a lebonyolítás módjának összesített pontszáma (a és b rész együtt)		50	

3. projekttéma: A kis- és középvállalkozások lehetőségei recesszió idején

1. Az írásos dolgozat típusú projekt értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
A dolgozat egyedisége	A kis- és középvállalkozások lehetőségei recesszió idején című témát a vizsgázó önállóan, saját elképzeléseit megvalósítva dolgozta fel.	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	• A vizsgamű terjedelme az érettségi követelményeinek megfelel (10-15 oldalas).	2		
	• A dolgozat formátuma esztétikus, szabványos. Táblázatai, ábrái címmel rendelkeznek, jól áttekinthetőek.	2		
	• A projektmunka fejezetekre, azokon belül bekezdésekre tagolódik, a lényegi részeket kiemeli.	2		
	• A szöveg megfogalmazása pontos, igényes, gördülékeny, érződik rajta a vizsgázó egyéni stílusa, hangvétele. A szöveg nyelvtanilag és nyelvhelyességi szempontból is pontos, igényes.	6		
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A vizsgamű címe összhangban van a kis- és középvállalkozások lehetőségei témával, figyelemfelkeltő, ötletes. A recesszió és a kis- és középvállalkozások valamely lehetséges kapcsolatához kötődik.	2	
	A feladat megértése, a probléma felismerése,	• A projektmunka tartalmában megfelel a választott téma tárgyilagos bemutatásának, a vizsgázó környezetéhez, saját élményeihez kapcsolódó, konkrét megállapításokat is tartalmaz.	2	
	probléma-	• A választott műfajjal szembeni szakmai-etikai követelményeket betartja.	2	
	megoldás keresése	• A projektmunka önálló tevékenységet, kutatást is tartalmaz (pl.: adatgyűjtés, kérdőíves felmérés, interjú, szakirodalmi áttekintés stb.).	4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> Az írásmű alapján felmérhető a vizsgázónak a kis- és középvállalkozások recesszió alatti lehetőségeivel kapcsolatos elméleti tudása. Megfogalmazza a témához kapcsolódó alapvető ismereteit. Bemutathatja a kis- és középvállalkozások válság miatti problémáit, írhat például a beruházások visszafogásának lehetőségéről, az esetleges új piacok felé történő nyitásról, új marketingstratégia bevezetéséről, a termelés átmeneti visszafogásáról, a raktárkészletek kiárusításáról, a dolgozók elbocsátásáról, profilváltásról stb. A felhasznált szakirodalomra, forrásokra való hivatkozásai pontosak, az elvárásoknak formailag is megfelelnek (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű felhasználása). A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például kisvállalkozás, középvállalkozás, válság (recesszió), profit, árbevétel, költségek, foglalkoztatottság, infláció stb. Említhet intézményeket, állami intézkedéseket. 	6	
	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunkában a vizsgázó a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. Az egyes vállalkozások túlélési lehetőségeit hangsúlyozza. Felméréséből a legjellemzőbb elemeket emeli ki. A vizsgázó képes az egyéni, vállalati lehetőségek és a gazdasági környezet közötti kapcsolatok, összefüggések, esetleg az egyes gazdasági tényezők (pl.: infláció, munkanélküliség, gazdasági növekedés stb.) közötti kapcsolatok felismerésére. Képes felismerni a kis- és középvállalkozások egyéni stratégiáinak lehetséges kedvező hatásait és/vagy kockázatait Képes következtetések levonására akár a vállalkozók válságstratégiáinak várható eredményeiről, akár a gazdasági változások várható hatásaival összefüggésben. 	2	
			2	
	A hipotézis vagy cél-megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunkát hipotézis vagy célkitűzés megfogalmazására építi, és ennek megfelelően végez vizsgálatot, kutatást, használ szakirodalmat. A dolgozatban sor kerül a hipotézis vagy a kutatási cél megvalósulásának értékelésére is. 	2	
			2	
A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, a vizsgázó lakóhelyén, környezetében megfigyelhető vállalkozásokhoz vagy napjaink jelenségeihez kötődik. Példái aktuálisak, életszerűek.	2		
Önkifejező-képesség	Az írásos anyag eredeti, egyéni hangvételű. A vizsgázó képes gondolatainak világos és szakszerű kifejezésére.	4		
Összesen			50	

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a kis- és középvállalkozások recesszió alatti helyzetének, illetve lehetőségeinek az elemzését vagy felmérését tűzte ki célul, és a célkitűzés megvalósítását is értékelte.	2
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes észrevenni és bemutatni azokat a gazdasági és egyéb tényezőket, amelyek a kis- és középvállalkozások lehetőségeit befolyásolják a gazdasági visszaesés időszakában. Látja az egyéni és a vállalati lehetőségek, illetve a gazdasági környezet közötti kapcsolatokat, összefüggéseket, esetleg az egyes gazdasági tényezők (pl.: infláció, munkanélküliség, gazdasági növekedés stb.) közötti kapcsolatokat, és ki tudja emelni a lényeges elemeket.	2
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges (pl.: technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző) elméleti ismeretek tanulmányozását, mind pedig a kis- és középvállalkozások recesszió alatti lehetőségeivel, a válság hazai kis- és középvállalkozásokra gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, az elméleti ismereteket a vizsgázó megfogalmazza, azokat megfelelően alkalmazza.	4
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség		A mellékelt szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés gördülékeny stílusú, tagolt, jól követhető.	2
Összesen		10	

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

Szempontok		A kis- és középvállalkozások lehetőségei recesszió idején	Maximális pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában		• A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti.	2	
		• A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások (empátia, felelősségérzés stb.) felkeltésére.	6	
		• Jól megállapítható a szerző saját véleménye a kis- és középvállalkozások lehetőségei kérdésköréről vagy a megoldás lehetséges módjairól, az ezeket alátámasztó érvekről.	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség		• A vizsgamunka formailag megfelel az érettségi követelményeinek, esztétikai minőséget hordoz.	4	
		• A multimédiás produktum terjedelme megfelel az előírtaknak.	2	
		• Képi világa és/vagy a hang jól szerkesztett, ha van szövege, az pontosan, szabatosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát.	2	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A projekt címe összhangban van a témakiírással – A kis- és középvállalkozások lehetőségei recesszió idején –, eredeti, ötletes.	2	
	A feladat megértése	A projekt tartalmában megfelel a kis- és középvállalkozások recesszió alatti lehetőségeinek témájával. A kis- és középvállalkozások recesszió alatti túlélési lehetőségeire vagy a gazdasági recesszió hatásaira koncentrálnak. A választott műfaj sajátosságait, követelményeit betartja.	2	
	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunka a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontos. A jelenlegi időszak változásait, a kis- és középvállalkozások lehetőségeit és a recesszió hatásait vizsgálja. • A vizsgázó képes az összefüggések, az okozati kapcsolatok felismerésére, a gazdasági, társadalmi és politikatörténeti és/vagy a szociális viszonyok egymásra hatásának bemutatására. • Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, például kiemelheti a vállalkozások problémáinak makrogazdasági eredetét, történelmi előzményeit vagy szociális összefüggéseit, kapcsolódásait. 	2 4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A kész műben megjelenik a vizsgázónak a témával kapcsolatos elméleti és műfaji tudása. Bemutathatja, hogy a kis- és közép-vállalkozásoknak milyen túlélési lehetőségei vannak recesszió idején, vagy felmérheti a recesszió és a vállalkozások helyzetének változása közötti összefüggéseket. • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (pl.: képnylev vagy hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika szakszerű alkalmazása) megfelelően alkalmazza. 	4	
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a vizsgázó lakóhelyén, környezetében megfigyelhető jelenségekhez, a jelenlegi időszak jellemző gazdasági, esetleg társadalmi és/vagy szociológiai folyamataihoz. A feldolgozás során friss adatokat is felhasznált, megoldási javaslatai, lehetőségei aktuálisak, életszerűek, reálisak.	2	
Összesen			40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)			50	

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját produktuma. Egyértelműen megállapítható, hogy a szervezés folyamatában mi volt a vizsgázó önálló munkája, és hogy mit végzett a többi részt vevő, esetleg társszervező. Az írásos anyag tartalmazza a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat, a felkészülés során elsajátított elméleti ismereteket, illetve tükrözi a rendezvény jelentőségét az adott közösség számára.	4		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyag terjedelme az előírásoknak megfelelő (3-5 oldal). Jól tagolt, bekezdésekre osztott. Szerkezete arányos, áttekinthető. A kifejtés logikusan felépített mondatokból áll, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű esztétikus, az érettségi vizsgához méltó formájú, megfelelő papíron íródott, a formai követelményeket betartja, címekeket, alcímekeket is tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, illusztrációi ízlésesek. Portfóliója a szervezőmunka sajátosságait is tükrözi, saját jegyzeteket, irodalomjegyzéket is tartalmaz. 	4		
		2		
		2		
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészült írásos anyag a kis- és középvállalkozások lehetőségeinek megvitatásáról vagy a recesszió hatásainak felméréséről szóló rendezvény céljaihoz igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat, a célokat, a lehetséges kimenetelt. A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyag tartalmazza az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelését, és a kitűzött célok megvalósulását is vizsgálja. 	4	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok és összefüggések felismerésére a rendezvény szervezése során, például tisztában van a résztvevők száma és a megfelelő tájékoztatás közötti összefüggéssel. A vizsgázó írásos anyagában a lényegi elemek kiemelt szerepet kaptak, azok jól megfoghatóak. 	2	
	A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> A kis- és középvállalkozások recesszió alatti lehetőségeivel kapcsolatos elméleti ismereteinek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, a dolgozatban megjelennek a szervezéshez kapcsolódó ismeretek is, azokat megfelelően alkalmazza. Rávilágít a szervezés személyi, mikrokörnyezeti, jogi, kommunikációs, esetleg gazdasági feltételeire is. 	4	
			4	
Összesen		30		

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményező-képesség	A vizsgázó a rendezvény szervezésére, lebonyolítására dokumentáltan a szabályoknak megfelelő mennyiségű időt (legalább 30-35 óra) fordított.	2	
	A tanuló motivált volt, a munka során önálló ötletekkel, javaslatokkal, kezdeményezésekkel, jelentkezett. Megállapítható, hogy mit végzett önállóan, irányítóként vagy munkatársként, megfigyelő vagy cselekvő résztvevőként a vizsgázó a szervezésben.	4	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	• A vizsgázó a rendezvény meghirdetése során többfajta információhordozót is használt, a figyelem felkeltését ötletes oldotta meg, esetleg megfogható a személyes meggyőzésre tett erőfeszítése is.	2	
	• A szervezés folyamatában a vizsgázó képes volt a megfelelő tájékoztatásra. Kapcsolatteremtési képessége a vizsgafeladatnak megfelelő volt, a résztvevőket jól tudta mozgósítani, társait képes volt motiválni.	2	
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	• A vizsgázó a költségigényeket reálisan határozta meg. A helyszín és az időpontok kiválasztása megfelelő volt, a szervezési munkához kapcsolódó időkereteket megjelölte, az események időtartama arányos volt.	2	
	• A rendezvény megvalósításához kapcsolódó intézményeket, szervezeteket és azok működési sajátosságait a vizsgázó ismeri.	2	
	• A rendezvény irányítását megfelelően kézben tartotta, annak értékelését és a megfelelő visszacsatolást elvégezte.	2	
Konfliktuskezelő és problémamegoldó-képesség	A vizsgázó a program kapcsán keletkező feszültségeket képes volt kezelni, a rendezvény szervezését és megtartását gátló, zavaró tényezők kezelésére (esőnap, tartalékhelyszín, áramhiány, rendzavarás stb.) felkészült; a váratlan helyzeteket megoldotta. Reagált a segítők és résztvevők ötleteire.	4	
Összesen		20	
A szervezésen alapuló projekt írásos anyagának és a lebonyolítás módjának összesített pontszáma (a és b rész együtt)		50	